

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Воскресне Україна! Воскресне наша Правда!
Донесемо свій хрест до Світлого Воскресіння!

Архипастирське привітання

Преосвященного ПЛАТОНА, Єпископа УАПЦ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Цими вічно радісними і найдорожчими серцеві кожного християнина святими словами щиро вітаю Тебе, Дорога Паство—Улюблені Пастирі, Боголюбиві Брати і Сестри в Христі, Мила Молоде, Діточки—з Світлим Воскресінням Христовим.

Радість Воскресіння Христового особливо дорога і мила нам тут, на далекій чужині, де ми з допущу Божого перебуваємо вже третій рік у тяжкій тузі за своїми дорогими, рідними селами—містами, святими незабутніми в них церквами, нашими рідними батьками—матерями, братами—сестрами, діточками, друзями, за дорогими могилами наших предків, за широкими степами, буйними лісами—за нашою любов'ю Україною.

Ми всі на далекій чужині, забувши цю тяжку тугу, щиро, по-християнски сьогодні радіємо, знаючи, що не меншу радість християнську переживають у «цей урочистий і святий День» і наші рідні, що перебувають в Україні, а також ті, що терплять муки на засланнях, на тяжких роботах, по в'язницях...

Ця спільна радість Христового Воскресіння духовно об'єднує і в'яже нас із Рідним Краєм нашим, та дає надію, що, як після тяжкої Голгофи настало подібне воскресіння Христове, так і нашим терпінням—тузі прийде скоро кінець. Ми всі були свідками, як після страшної воєнної хуртовини,

що принесла людству стільки горя, крові, сліз, руїни, настала тиша, заспокоєння, хоч хмари темного безбожництва і жорстокого матеріалізму намагаються закрити сяйво перемоги Правди над неправдою, добра над злом. Як діти однієї Матері—Церкви й України, об'єднаймося у «цей День, що його створив Господь» і «радісно обіймімо один одного» з братерською любов'ю та твердою вірою у «визволення від скорби».

Радісно славмо Воскреслого Христа, ділімося одні з одними своїми радощами—горем, з любов'ю допомагаймо одні одним чим можемо—добрим словом, порадою, коли не можемо спромогтися на іншу допомогу, бо з любови до обездоленого людства Христос Своїми муками переміг «смертю смерть».

Воскрес Христос—воскресне і правда, воскресне для нас краще життя тут, на землі, а в житті вічному—воскреснемо душею і для тіла прийде день, коли воно—«тлінне одягнеться в нетління і смертне одягнеться в безсмертя», коли на це заслужимо своїм життям на землі.

Вітаючи Вас усіх щирим Архипастирським Великоднім привітом, благаю Вос-

креслого Господа про дарування Вам тої святої радості Великодньої християнської, якою Ви колись із тремтінням раділи в цей День в Україні. Нехай Воскреслий Христос утішить Вас усіх, збереже на чужині та поверне для кращого життя в Україну, коли проб'є слухна година—повна перемога Правди над неправдою, коли воскресне Україна...

Станеться це тоді, коли стремління до Воскресіння буде загальним серед усього Українського Народу, коли ми всі підемо дорогою Сина Божого, що довгою працею серед людей, самовідреченням і самопосягтою здобув людству право на Воскресіння.

Хай же сьогоднішній Великдень нагадає нам усім про конечність самовдосконалення, про конечність праці, про конечність чесного життя, про об'єднання нас коло Церкви Христової, бо тоді лише воскресне серед нас Христос, воскресне Україна і збируться тоді, як «богосвітлі світила від заходу, і півночі, і моря, і зі сходу діти Твої, благословляючи Христа повіки».

Бо «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував».

Смирений Єпископ
ПЛАТОН.

Христос Воскрес!

Любі діти! У морі житейському, так розбурханому хвилями давно небувалих у світі подій, так непевному зараз для цілих народів і держав, єдиним пристановищем, єдиною твердиною для людини може бути тільки кріпка віра в Провидіння Боже над світом і людьми, та віра християнська.

Отже і ми, в розсіянні суцї, що в тяжку добу історії людства переходимо Голготу свою, сповнімося духа і віри і надії, що за Голготою наступає воскресіння...

І нехай Пресвітле Воскресіння Христове, наша Пасха, принесе нам радість і певність в тім, що «Той, хто воскресив Господа Ісуса, воскресить і нас через Ісуса», як вчить св. апостол Павел (2 Кор. IV, 14). Святкуймо цього річний Великдень на чужині в подяці Господеві за всю Його ласку до нас і в духовій радості, що по вірі нашій Господь не покинув і не покине нас.

Йому слава й держава на віки вічні. Амінь.

З Великоднього архипастирського послання з ласки Божої Смиреного Полікарпа, Митрополита У.А.П.Ц.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Всім нашим парафіянам бажаємо радісного і щасливого Христового Воскресіння!

о. Лев
о. Станіслав Греко-католицькі душпастирі.

Всіх вірних Української Православної Автокефальної Церкви вітаємо зі Світлим Воскресінням Христовим.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА!

о. Олександр
о. Яків Парафія У. П. А. Ц.

СВІТЛОЇ РАДОСТИ, ЩАСЛИВИХ ВЕЛИКОДНІХ
СВЯТ УСІМ УКРАЇНЦЯМ БАЖАЄМО!

Редакція газети «Українські Вісті».

Короткі вісті

О З Лондону повідомляють, що там приступлено до створення спеціальної Міжнародної Комісії в справах втікачів та примусово вивезених осіб. До роботи в Комісії запрошено п. Рузвельт.

О Американський уряд офіційно повідомив про згоду радянського уряду на скликання 25 квітня у Парижі конференції міністрів закордонних справ чотирьох держав.

О Регулярний трансатлантичний повітряний зв'язок між США та Римом, Каїром і Атенами знову відновлено.

О В скорому часі буде відкрито незалежну міжнародну радіостанцію Об'єднаних Націй під назвою «Голос ООН».

О Американський суд в Берліні покарав двох комуністів п'ятма роками ув'язнення за ворожу і брехливу пропаганду проти союзників і загрожування мирові.

О Китай надіслав ноту до радянського уряду, вимагаючи цілковитої евакуації радянських військ з теренів Манджурії.

О Міністер закордонних справ Бевін надіслав до Єгипту спеціальну комісію, яка повинна скласти з урядом Єгипту нову угоду, за якою британські війська залишать Єгипет.

О Згідно підписаної в Тегерані між Персією та СРСР, нафтової угоди терміном на 50 років Совети мають дістати 51% акцій. Після 25 років акції будуть розділені по 50%. За це СРСР зобов'язується всі технічні витрати взяти на свій рахунок. Але ж затвердити цю угоду повинен майбутній парламент, що його виберуть після відходу радянських військ з Персії.

Совети домагаються, щоб зняти з порядку денного засідань Ради Безпеки перське питання. Персія настоює, щоб залишилося, не зважаючи що підписано персько-радянську угоду і Совети виводять свої війська з Персії.

О Після того, як СРСР визнав уряд Гірала (еспанський еміграційний уряд у Франції) вся еспанська преса розгорнула антисоветську кампанію обвинувачуючи СРСР в міжнародних інтригах і заколотах.

О Вся англійська преса прийняла промову президента Трумана, з якою він звернувся до вояків, з надзвичайним захопленням. Головні газети коментують її між іншим, що це перша промова, в якій Труман показав політику демократичних держав, щодо майбутніх агресорів, та силу США.

З ПРЕСИ США

Американська преса висвітлює сучасне політичне положення з двох точок зору. З одної сторони пишеться про спокій, співпрацю ООН, з другої сторони популярний коментатор радіо Персон передбачає вибух війни в жовтні місяці ц. р. Початком буде напад Советів на Турцію, якій з допомогою поспішить Англія.

Другий коментатор, Вінцель, вважає, що третя світова війна вже розпочалася. І додає: «Наші сини, що полягли, дуже здивувалися би, що в цій війні нашими союзниками будуть німці й японці».

Дуже поважні відомості вміщає вашінгтонський тижневик «Юнайтед Стейтс Ньюс». Він пише: «Росія приготувалася до війни. Шляхом серійних 5-тиричок намагається розвинути свій промисловий потенціал і воєнний до розмірів, які мають США». Автор порівнює потенціали обидвох держав зараз—сучасний—і через двадцять років. Продукція сталі в СРСР має зрости з 18 міль. тонн до 60 міль. США продукує тепер 79 міль. Советська продукція вугілля має дійти до 500 міль. тонн, тоді як американська досягає 575 міль. тонн. Нафти Совети добувають 217 міль. бочок' мають намір добувати 420 міль. Року 1945 продукція в США досягла 1.712 міль. Продукція парових молотів в СРСР досягає 40 тис., в США під час найбільшого розвитку 96 тис. Танків СРСР продукував 30 тис., США—47.700. Продукція гар-

мат і іншої зброї майже рівна. В галузі запасів сировини США мають значну перевагу, але в міру виконання радянських «п'ятиліток» становище вирівнюється.

Кількість населення в січні місяці ц. р. в США на-

раховувалося 140 міль., в СРСР—192 міль. Року 1970 США буде мати 160 міль. мешканців, а Совети—250 міль., а разом з країнами, де Совети мають свій «вплив», 430 міль. В той час СРСР зможе поставити під зброю 32 міль. людей віком 24-34 років, тобто більше чим коаліція США, Англія, Німеччина й Італія. Висновки зрозумілі: чим пізніше, тим гірше для США.

Совети розбудовуються

(Розширення зброєвого промислу)

На спільному засіданні обох Верховних Советів розглянуто плян нової п'ятирічки. Новий плян має завданням дальший розвиток тяжкої промисловості і підвищення продукції. На кінець 1950 р. за пляном Росія має досягти виробництва 500.000 авт. Виробництво сталі має досягти підвищення на 35% довоєнного рівня, видобуток вугілля має дорівнювати 250 міль. т. За словами Сталіна в наступних трьох п'ятирічках

продукція заліза мусить зрости до 50 міль. тонн, сталі—до 60 міль. тонн, вугілля—до 500 міль. тонн, і нафтовидобуток до 60 міль. тонн.

За пляном, буде розбудовуватись промисловість в районах, розташованих в заплілі країни: Казакстан, Узбекистан, Новосибірськ, на Далекому Сході—Чита, Хабаровськ, Сахалін.

Продукція дерева в наступних плянах має збільшитись в чотири рази.

Багатства Манджурії

Несподівана згода Советів вивести свої війська з Манджурії не означає, однак, що СРСР перестане цікавитись такою багатом країною. Манджурія з своїми 43 міль. мешканців має чи не найбільші в світі природні багатства. Їх експлуатація є ще тільки в зародку, але не зважаючи на це можливості там є величезні.

Продукція вугілля в 1939 р. досягала 12 міль. тонн, т. б. 1/3 продукції японської, а в року 1944 зросла до 20 міль-

онів. Продукція нафти в 1944 р. досягла 6—7 міль. тонн. Дуже зросло добування залізної руди і різної сировини. Продукція мангану виносилася року 1935 600 тис. тонн, т. б. 1/4 найбільшого продукента в світі—СРСР. Нічого дивного нема, що велика експансія Японії розпочалася ще в році 1931 власне в напрямку Манджурії, і що Манджурія є і, безумовно, буде предметом суперечок між великими державами.

Навколо Еспанії

Польський уряд звернувся до Ради Безпеки з пропозицією розглянути еспанське питання, вважаючи, що режим Франко є небезпечною для світового миру. Одночасово з цим польське радіо з Лондону повідомило, що більшість членів Ради Безпеки схильні до думки, що сучасна Еспанія не становить загрози світовому миру.

На цю пропозицію польського уряду американський міністер закордонних справ Бернс відповів, що він проти розгляду справи Еспанії на Раді Безпеки.

У відповідь на визнання еспанського республіканського уряду Польщею, представник еспанського уряду заявив, що він не вважає рішення польського уряду авторитетним, оскільки останній є фактично просоветським і не висловлює цим своєї власної думки польського народу.

Комуністичні погроми

Італійці, що повернулися з радянського полону, організували у Флоренції демонстрацію, підчас якої будинок соціалістичних і комуністичних осередків, що були прикрашені червоними прапорами, були погромлені. Декілька членів лівих партій були побиті.

ФРАНЦІЯ ПОТРЕБУЄ РОБІТНИКІВ

Французький міністер праці Коруза заявив представникам преси, що «незадовго Франція потребуватиме три мільони чужинських робітників, яких повинна дати еміграція.»

Проф. Л. БІЛЕЦЬКИЙ.

Микола Костомарів

На 7 квітня припадає 61 річниця смерті одного з найвидатніших учених і діячів українських, Миколи Костомарова. В його постаті сполучились прикмети глибокого талановитого вченого, видатного історика і етнографа, а також письменника і громадського діяча. Коли ми згадуємо Т. Шевченка, П. Куліша, то поруч цих велетнів українського руху і культури стає й постать М. Костомарова.

Народився Костомарів 4. у 1817 році (ст. ст.) в слободі Юрасівці Острогозького повіту на Вороніжчині. Батько його був шляхтич. Вихований на французькій літературі енциклопедистів (Дідро, Даламбер), він визначився вільнодумним напрямом своїх поглядів. Мати була селянка-кріпачка. Спочатку М. Костомарів учився в Москві в пансіоні. Передчасна смерть батька перешкодила науці, і юнак Костомарів переходить до гімназії в Вороніж. Після гімназії М. Костомарів перейшов до Харківського університету, де студював історію, пильно вивчав мови: грецьку, латинську, французьку й італійську. Закінчивши університет р. 1837, М. Костомарів увесь віддав історичній науці. Українське літературне оточення в Харкові схилило М.

Костомарова і до літературної творчості. Написав він трагедію «Переяславська ніч», драму «Сава Чалий», видав збірку поезій під назвою «Українські балади» і другу збірку «Вітка».

В ті часи в Харкові буяло українське національне і літературне життя, і Костомарів серед численних письменників, як Квітка, Метлинський, Срезневський, Корсун, Петренко, Бецький, Гулак-Артемовський і інші, посідав визначну роль. Тоді якраз вийшов (1840 р.) «Кобзар» Шевченка і справив на харків'ян глибоке враження. Напрямом серед харків'ян був переважно романтичний — оспівування минулої слави України, козацтва, козарів і наслідування народної творчості (думи, пісні, легенди, перекази, балади...). Живим джерелом пробивалась тоді ідея слав'янського відродження і, в першу чергу, українського.

Року 1843 Костомарів оборонив дисертацію: Історичне значення української народної поезії. Закінчивши свою науку, він задумав велику історичну працю про Богдана Хмельницького і з цією метою р. 1844 їде учителювати до Рівного, щоб на Правобережжі об'їхати всі ті місця, де були най-

більші бої українського козацтва із поляками. У Києві знайомиться з П. Кулішем, Т. Шевченком, Мих. Максимовичем, Білозерським, М. Гулаком і інш. українськими діячами. А через рік працює з ними разом як проф. Київського університету.

Року 1846 всі, крім Максимовича, закладають Товариство: Кирило—Методіївське Братство, що всю свою діяльність скерувало на визволення України з—під Москви, на створення окремої української держави в конфедеративнім союзі з усіма слав'янськими державами. Про це докладно розповідають «Книги биття українського народу», уложені Костомаровим. Знайшовся москаль Петров, що підступом увійшов у довір'я деяких братчиків і видав усіх московській владі. В наслідок цього всі братчики р. 1847 були заарештовані, суджені в Петербурзі і заслані. Костомарів потрапив на заслання до Саратова, де пробув 10 років. Тільки р. 1857 водночас із Шевченком був випущений на свободу. Того ж 1857 року він видрукував і свою видатну працю про Хмельницького (2 томи).

Після звільнення Костомарову дозволено було жити тільки в Петербурзі. За наукову працю Петербурзький університет обрав його професором історії. А коли там заснувався р. 1861 великий український журнал «Основа», Костомарів стає одним із найчільніших

співробітників. В ньому він умістив визначну свою працю «Дві руські народности», де показав глибоку різницю між народами українським і московським. Там же надрукував працю «Северно-руські народоправства», в якій доводив, що Новгород і Псков належать до України, бо заселені були виходцями з України, «Начало Русі (України)», «О казачестве», «Мислі о федеративном начале в древней Русі» і багатьох інших. А в статті « Мислі южноруса о преподаванні на южнорусском языке» доказав, що в українській школі навчання має провадитись тільки українською мовою. Взагалі освіта для українського народу мала б провадитись тільки в мові українській.

Все своє життя Костомарів присвятив українській культурі й науці. Його монографії про Україну охоплюють майже всю українську історію. Великі численні томи його історичних студій, то є таке щось величне, таке видатне, якого в той час не мала не тільки Московщина, але й ні один нарід Західної Європи. Крім того, Костомарів видав популярну історію України в трьох томах у життєписах найвидатніших діячів українських від найдавніших часів. Писав Костомарів і археологічні праці про Україну, публіцистичні, політичні, редагував науково-історичні пам'ятки. Збирав численні збірки з української народної творчості, з україн-

ського письменства, писав історичні повісті («Чернігівка») й інші, трагедії, збирав фонди на українську популярну літературу, на підручники для українських шкіл. На сторінках преси обороняв український нарід від нападок москалів, поляків та інших чужинців, за що його вороги обвинували перед московською владою, ніби він хоче одірвати Україну від Москви і перші назвали Костомарова Мазепинцем («Сіон» — жидівський часопис). Писав Костомарів про Україну і до закордонної преси.

Костомарів був невтомним працівником в усіх ділянках української культури. Але оця невтомна напруга сил трудівника дуже відбилася на його здоров'ї. Холодний і чужий Петербург, нещасний випадок на вулиці, в наслідок якого він був ранений, тяжка недуга (тиф),—все це надломило здоров'я Костомарова, і він 7 квітня (ст. ст.) р. 1885 помер у Петербурзі, де був і похований. Цю втрату глибоко відчула вся Україна, бо не стало людини, що всі сили віддала на добро українського народу. Його праці сьогодні не втратили свого наукового і громадсько-національного значення. Франко, Старицький, Б. Лепкий і інші українські письменники черпали з праць Костомарова думки і надхнення в їх поетичній і літературній творчості. Тому український народ ніколи не забуде свого видатного вченого і діяча.

Чотири Великодні

Багато сумних картин в нашій історії, а проте, вони опромінені радістю Христового Воскресіння.

Ось там на Чорному морі на білому камені, стоїть темниця кам'яна, а в ній сімсот козаків, бідних невольників. Вони закуті в кайдани, їх обличчя поблідли, від туги серця погасли їх очі. З тугою глядять через мале віконце в'язниці, що кидає крихітку ясного світла на них...

«Брати! Чи знаєте, що за день сьогодні?—спитав старший козак.—Чи знаєте, яка радість сьогодні в Україні? Там, в Україні, сонечко сяє, люд хрищений Паску зустрічає...»
—Горе! Горе, нам: навіщо згадав ти, брате, цей День Великий? В кайданах наші руки, в кайданах наші ноги...
—Поможи нам, Межигородський Спасе, визволитися—

... На тихі води, на ясні зорі
У мир хрищений,
У городи христьянські...
Понеслась молитва невольників до воскреслого Христа...

Відмикала важкі двері темних льохів Маруся Богуславка, поздоровляла козаків з радісним святом:

«Гей козаки—невольники! Це радість приношу вам сьогодні, велику радість Воскресіння. Султан, мій пан,

поїхав до мечеті, а я згадала вас, бідних невольників...
Ось вам ключі, скидайте кайдани, ідіть в Україну і мене нещасну в ріднім краю згадайте...»

Кріпацькі часи і «панські жарти.» Пани і помолитись людям не дають, коли кріпаки не виробляли приписаної норми, в церкву їх не пускали.

В день Воскресіння Христового зібралась громада коло Храму Божого. Стоять довкола з пасками і чекають на посвячення... Божий Храм замкнений, ключі у пана. Виглядають, чи не їде, чи дозволить освятити паску.

Христос Воскрес! Радість у Божім Домі, радіє молодь, співає гайвки...

Великдень на волі. Щезла кріпащина. Ще ніколи так гучно не гомоніли Великодні дзвони, ще ніколи так не лунали воскресні пісні.

З побожністю проходять люди поміж могилками, в яких спочивають померлі в кріпацькій неволі. Писанки різнобарвні, веселі лица.

Великдень на чужині, в таборі. Задумані чола, тугою повиті обличчя, очі звернені на схід сонця... На обрії показався перший промінь... І повів вітер з Наддніпрянських степів і Карпатських верховин, а на його крилах з голосом жайворона падає на душу: «Бодіться, я побідив світ!»... Йшли люди до таборової церкви і в сльозах радості заспівали!

— Христос Воскрес!

— Христос Воскрес із мертвих...—

І в серцях людей воскресла надія—встане Україна! І розвіє тьму неволі світ правди засвітить...

Скінчиться наша Голгота—донесемо ми свій хрест до світлого воскресіння!

Леонід ПОЛТАВА

ОНОВЛЕННЯ

Той прийде час: погаснуть зорі,
І оновиться вся земля,
І димарі, як осоки,
В похмурім небі зашумлять.

Розколюючись, ніби крига,
Спахнуть, засяють небеса,
Немов листи страшної книги,
Яку судилось нам писати.

І в небесах, ще хвилю хмурих,
Спахне, засяє, промайне
Когортами страшної бурі
Десь чоло Господа гнівне.

Та ми—ми не відчужем жаху.
Ми чесно йдем крізь цю пітьму,
І з нами вибитого шляху
Ми тільки вклонимось Йому.

Впаде минуле, як руїна.
І Він благословить тоді
На українську Україну
Нам повернутись назавжди!

ХРИСТІЯНСТВО Й СВОБОДА

З приводу великого свята приходять мені на думку одне місце із роману Федора Достоєвського «Брати Карамазови». (До речі мало хто з українців знає, що Достоєвський був сином лікаря Михайла Достоєвського з України, а дід його був протоєреєм у Брацлаві на Поділлі — отож рід Достоєвських український). В своєму романі Достоєвський подає «легенду» про великого інквізитора, неначе Ісус Христос прийшов удруге на землю, хотів проповідувати слово правди і свободу людям. Довідався про це й великий інквізитор, звелів своїм посіпакам схопити Ісуса і привести його до себе. Почалася розмова між Христом і грізним інквізитором. Інквізитор іменем церкви доказував Ісусові, що його поява на землі непотрібна, навіть шкідлива, бо люди не хочуть свободи, їм вільність зайва, тяжка, незручна; люди хочуть тільки сліпого послуху, авторитету. Цей авторитет, безмовну послухність виконує на землі іменем Христа церковна організація, на цьому стоїть державний порядок і суспільний лад.

Через півстоліття багато наших сучасників доживе до двотисячного року христьянської ери. Тисячі книг — за і проти христьянства — написано за цей час різними мовами. Були різні спроби з різних сторін знищити христьянство або підпорядкувати його собі для політичних цілей.

Такий приклад поневолення церкви й релігії маємо за часів царя Петра I. Цей деспот, сам богохульник, скасував владу патріарха і установив «найсвятіший синод» зі своїм «оберпрокурором», люди-

ною світською, що завідувала церковними справами в «інтересі його величества». Двісті років православна церква була в царській неволі. Революція 1917 року, здавалось, відкрила нову, вільну сторінку в історії релігії й церкви на сході Європи. Але це відродження вільного релігійного життя не було довговічне: до влади прийшла та група, що проголосила релігію за «опіум народу» і почала терором боротися проти релігії й церкви. Тисячі невинних замучено в тюрмах і на засланнях, як «служителів культу», мільони віруючих закатовано в безмежних просторах диктаторської держави.

Прошли довгі роки, і ось сталося чудо: чуємо заяву, що церква може «вільно розвиватися». Худителі і гонителі віри й церкви, на команду згори, заявили себе прихильниками релігії. Скорим темпом

висвячено нових єпископів і священників, розуміється тільки «благонадійних», вірних режимові. Московський патріарх, з доручення політичної влади, їздить у дипломатичні подорожі за кордон. Сов. Москва ширить своє «православ'я» в Західній Україні тими методами, якими робила царська влада за першої війни. «Великий інквізитор», що вживався Достоєвському в поетичній фантазії, ожив у страшний, моторошний дійсності.

«Да воскресне Бог і расточатьсь всі вразі його», — моляться христьяне на Великдень. Не такі страшні відкриті вороги христьянства, як приховані, замасковані.

Цей розвиток церкви в диктаторській державі показує, що віра й церква потребує для себе свободи, як і кожна інша ідея. Совість людини, її душа не хоче терпіти поневолення і гноблення. П. Ф.ко.

ЗАКЛИК

Товариство Охорони Українських Пам'яток на чужині при Українській Вільній Академії Наук закликає громадянство до співпраці й просить надсилати до Музею-Архіву нашої еміграції книжки, журнали, часописи, афіші, програми, оповістки, світлини таборів, міст, будинків, де проживали українці, чужі часописи зі зга-

дками про українців, зразки виробів українських майстрів, пляни й т. інш.

Усіх свідомих громадян просимо прислати нам потрібні матеріали та інформації й порозумітися з нами через місцевий культ.-освітній відділ чи безпосередньо на адресу: Аугсбург, Сомме-Казерне. Бл. 1—31.

Малий фейлетон.

З ТОГО СВІТУ

Сталося це у вербну неділю. Іду я з церкви додому... Ще й не встиг я завернути за ріг (там де розбитий повз стоїть!), як раптом переді мною стоїть постать мого діда Тимка. Боже мій! Дідусь з того світу!

Стоїть він похмурий, суворий, і на лиці ніби написано, що не в раю, а в пеклі животіє. Радість і жаль вхопили мене в свої обійми. Я простяг до дідуса тремтячі руки, обняв і цілую, а в нього по лицю котяться сльози. Дитячі сльози...

— Чому плачете, дідусю?
— Ох, важко, сину, жити на тому світі.

— А хіба ви не в раю?
— Дияволи підкусили. Обіцяли рай, а кинули в пекло на саме дно. Тепер покують...

— А які там на тому світі порядки?

— Порядки?! Гмм... Які можуть бути в пеклі порядки?

Працюємо день і ніч, а їмо, що на паску дістанемо.

— А демократія існує?

— Наймодерніша. Закони не писані, а кара за вибором владарів.

— А українську націю визнають?

— Визнають, але тільки на нарадах і конференціях.

— А український прапор існує?

— Закони в пеклі не такі, як в демократичних країнах, скажемо в Англії чи Америці. Пекло існує під одним прапором, з написом: «Пекло для трудящих мас усіх національностей!»

— А податки існують?

— Звичайно. Скільки їх, важко сказати, але головні такі: на роз-

будову пекла, за бездітність, за неодруженість, за постійну роботу, і навіть військовий податок, щоб збільшити військо, бо останнім часом пекельники зчиняють заколот.

— А молитись в пеклі можна?

— Останнім часом дозволено, і навіть церкви відкрито. Та мало хто туди ходить. Не довіряє парод пастирям.

— А в Христа вірять?

— Майже всі. Глибоко вірять в те, що скоро пекло зникне на Тому світі.

— А чого у вас, дідусю, такі товсті пальці?

— Поморожені, сину.

— У пеклі поморозили?

— Дивно тобі? Адаже пекло ділиться на дві частини: одна тепла, друга холодна. За пекельним законом хто привик до тепла — посилають в холодну частину, хто привик до холоду — в спеку гонять.

— Ідем же, дідусю, до нашого табору. У нас хоч убого, але тепло.

О, який я радий, що зустрів вас, і тут на чужині будемо разом розговлятися в це велике Свято Воскресіння Христа.

Я взяв дідуса під руку і ми пішли в напрямку табору...

**

Хай мені вибачить читач, що я не закінчив свій фейлетон, бо в той час, як я йшов з дідусем, мене розбудив сурмач пластунів.

Ол. Терпкий.

ПИСАНКА

(ІЗ СПОГАДІВ)

Ніч темна, тиха...
Дзвони гудуть—перегукуються. Тисячі мелодій луною розносяться по місту і зникають десь в глибині неба.

Дзвони гудуть. Надмістом блиснуло електричне сяйво. По всіх церквах залунало:

Христос Воскрес із мертвих,
Смертю смерть подолав —
І тим, що в гробі,
Життя дарував...

Ми пробиваємось між тисячами людей в глибину Михайлівського Манастиря, але даремно. Люди ще з вечора зайняли місця в цьому казковому храмі. Перед кожним стоїть великий кошик, наповнений багатством: паска, пороса з хроном в зубах, сало, бабка, масло, ковбаси, сир...

...А люди йдуть в монастир і, здається, немає їм кінця. Ми рушаємо до Святої Софії, далі до Володимирського Собору, Андрієвського Собору, Успенської Церкви — всюди тісно. Сотні храмів не вмщають киян, і тому навколо кожної Церкви стоять тисячі людей і кожен повторює вголос: «Христос Воскрес».

Аж до світанку ми добрались до Успенського Собору Лаври. По всій території цього святого міста десятки священників святять паску. Народ співає, а дзвони безперервно гудуть, розносять по місту радість христьянську. Всюди чути:

— Христос Воскрес.
— Воістину Воскрес!

І разом з сонцем тисячі киян розходяться з свяченим по домінах. Вони йдуть веселі, при зустрічах христосуються, бажаючи один одному щастя і довголіття.

Старенький манах на головній брамі Лаври дарує дітям писанки. О, яка це радість одержати в подарунок різнокольорову писанку! Хіба могу я це забути? Ні. Я ще й досі пам'ятаю, як міцно стиснув я її в свої дитячий рупці і щосили біг з Печерської Гори до свого будинку, щоб показати рідним. Це була звичайна писанка, чотирьохкольорова, із написом: з одного боку—«ХВ», з другого—«ВВ».

Десять років зберігав я ту писанку, як дорого, святу для мене пам'ятку, але...

Не зберіг я дорогої для мене писанки, як і не зберіг і Київ тих чарівних святих Храмів. Храм зруйновано—висаджено в повітря. Мою ж писанку... (О, як боляче згадувати!) в ліхні роки конфісковано, як річ релігійного походження.

Не зберіг я писанки як річ, але в глибині свого серця зберіг її колір і те, що на ній було написано. Зберіг бо вірю, що воскрес Христос! Бо вірю, що воскресне і Україна.

Л. РУДИК.

МЕКСИКА

Цікавий край Мексика. Справді, він чарівний і простий, привабливий і банальний, але має при тім безліч несподіванок, які ждуть людину там, де вона їх зовсім не чекає.

Залізниця веде через безконечні степи і безмірні праліси. Можна там їхати околицями, що нагадують підтропічні краєвиди і полярні околиці. Небо висить завжди майже блакитною синявою над краєм.

Є околиці Мексики, в яких збирають на рік 7 разів урожай. Риж, тютюн, кукурудза, бавовна—все те росте суміж. Урожайність мексиканської землі не знає просто меж. Банани уже по чотирнадцятьох місяцях дають овочі. Коло них можна побачити цукрову плянтацію.

Перед величиною мексиканських овочів мусять, навіть, смачні каліфорнійські овочі сховатися в кут. Там є такі банани, як рама'я доброго боксера. Є ще грайфрити, яких називають там «поронія», що мають величину доброї діни. Цукрова площа охоплює в Мексиці небувалі розміри. Є також рослини, що про них ми навіть не чули.

На кожній залізничній станції можна дістати тих овочів в достатній кількості. Коли поїзд приходить на станцію, вздовж рейок стоять індіяни із своїми товарами. Мужчини в широких солом'яних брилях, жінки в ґратчастих небоцо.

Вони продають усе, що тільки хто забажає. Торміловос (тістечка), печені овочі і пульке. Пульке—це смачний національний мексиканський напій із малою домішкою алкоголю, що нагадує своїм смаком мішанку молока, вина і соку.

Коли хтонебудь переходить через нове місто, завжди думає, що він його знає, бо кожне місто схоже на інше. Чи ви в Пуельо, чи в Техусроні, Техуатепеку, чи в Гелдемоні—все вам здається, що воно те саме. По середині міст завжди є головна площа з колонадами вздовж домів. В павільйоні завжди грає музика. Мексиканець не може собі уявити, як можна йти на прохід, щоб не чути було музики.

Будинки здебільша низькі, не вищі, як на один-два поверхи, завжди мають

відкрите «паційо»—подвір'я, засаджене квітами. Вузькими вулицями, обсадженими банановими і перцевими деревами, йде трамвай.

Щождо столиці Мексики, хоча місто не має навіть мільона мешканців, вона робить, справді, враження великого міста. Авта, трамваї, автобуси їдуть переповнені людьми.

Надзвичайно характерне мексиканське населення. Чимало чули ми про еспанську ввічливість, однак мексиканська ввічливість більша, глибша і щиріша. Коли якийсь чужинець приходить до бюро, тоді всі кидають працю і питаються про справу, яка цікавить чужинця.

Коли хтось іде біля будинку, в якому в «паційо» сидить господар і їсть чи

п'є, то вистачить тільки глянути в його бік, як в той мент він заговорить і навіть запросить незнайомого чоловіка «гомре сімпатіко» до себе.

Коли хтось запитає на вулиці про напрям, то ввічливий мексиканець проведе його, куди треба, стративши при тім добру годину. Коли хтось познайомиться з якимсь мексиканцем, він уже чергового дня привітає його як найліпшого приятеля і називає по-своєму—«аміко». На дорозі візник підвезе незнайомого подорожнього, не домагаючись заплати.

Однак, мешканці Мексики незвичайно меланхолійні, і не має мабуть краю на світі, де було б більше вбивств. Незбагнуті, як краєвиди, необчисленні, як усе в Мексиці, є тамешні мешканці.

Справді, чарівний і дивний край.

СПОРТ

«Україна»—«Ульм»

Весняне, хоч і німецьке сонце, а припікає.

Футбольне поле залите сонячним промінням. Тисячі глядачів, українців та німців, перемішалось разом, а між ними видніються американські однострої.

Сюрчок. М'яч швидким темпом переходить від одної дружини до другої. Не пройшло й хвилини, як ініціативу забірає «Україна» і сильною навалою атакує ворота «Ульму». Для німців створюється загрозлива ситуація, бо м'яч весь час «висить» на їх воротах.

Добре розіграна комбінація, — і м'яч у Макарова, який проривається вперед і без промахи чітким ударом всаджує м'яч в сітку.

Бура оплесків. Підбадьорена першим успіхом, «Україна» продовжує насідати. М'яч весь час біля воріт «Ульму». Ще дватри скрутних становища, але, як видно, щастило німцям, бо скоро запал в «Україні» проходить; раптом, з невідомих причин, вона стає млявою, «Ульм» розвиває темп і м'яч біля воріт «України».

«Ульм» штурмує завзято, але оборона—Скодин та воротар Дубляниця—рятують не один раз «Україну». За це вдячні глядачі нагороджують воротаря кожен раз гучними оплесками.

Сюрчок. Перерва. На цей раз «Ульм» атакує, а «Україна» якимсь мляво повертається, неначе боки розминає після відпочинку. М'яч стрілою летить, але тільки, на жаль, просто в руки воротареві. Вся надія на воротаря, бо Скодин і якийсь байдуке,

трохи ліниво, прогулюється й час від часу, але майстерно подає м'яча своєму судіві.

М'яч літає горяка, або, як кажуть фахівці, «Україна» ставить «свічки».

—Коротким м'ячем! Вражі дітки!—чую біля себе, як шепче стара бабуся, учасниця змагань ще за часів царя Йосифа II. І мала вона рацію, бо дружині «Україна» треба більше тренуватися дома, а тут подавати м'яч не через змари, а по землі.

«Свічки», може тому що українці люблять простір і розмах, розворушили українців і ініціатива переходить до їх рук. Спритний гравець, захопивши м'яча, гонить прямо в сітку, але раптом суддя (до речі нікудишній), дає сюрчок—вернути назад!

Несправедливість судді в глядачів викликала обурення.

Весь стадіон затюкав, засвистів.

Невелике замішення, й раптом «Україна» штурмує. Макарів спритним маневром вириває м'яч, передає Горському, а той, сім раз перехитривши німців, віддав м'яч Лютакові, Лютак «сів» на м'яч і, як стріла, полетів вперед.

Глядачі, в кого нерви міцніші, в один голос: «Гони! Гони!»

Ну, а той спочатку гнав, а потім і ввігнав.

Наслідок—2:0 на користь «України».

Хоча «Україна» виграла, але це не та ще гра, якої ми сподіваємося від неї. Вона може грати куди краще, як захоче, бо грати є кому, але бракує вправності та зіграності. Я. Яровий.

З українського життя

ЗВЕРНЕННЯ ДО ООН

Українське центральне допомогове бюро в Лондоні від імені двох мільонів українців в США, Канаді та інших країнах подало меморандум до ООН в справі сотень тисяч українських біженців в Європі. В меморандумі порушується питання щодо примусового вивозу українців-біженців до тих країн, куди вони не бажають вернутись.

Меморандум плямує методи насильницької репатріації.

Біженці повинні дістати право азилу (захисту), як його одержали були втікачі від большевицьких переслідувань в 1917 році. Меморандум кінчається заявою, що ООН має взяти українських біженців під свою охорону.

З ЖИТТЯ ТАБОРУ

7 квітня пласт табору Н. Ульм влаштував свято річниці утворення Центральної Ради. О 4 годині дня на таборовім пляцу вишикувані в стійці пластуни. Піднесений національний прапор майорить на сонці, коло нього почесна варта.

Один із пластунів зачитує реферат про Центральну Раду. Пісня «Не пора» бадьорим співом котиться в просторіях. Далі пісня—марш

«Чорними хмарами вкрита руїна», деклямація, та національний гимн.

В кінці відбулась вільна руханка.

Це свято ще раз підтверджує, як молодь глибоко сприймає і вивчає історію боротьби свого народу.

В Новому Ульмі в реальній гімназії розпочались матуральні іспити. До матури допущено 10 осіб.

ТЕАТРАЛЬНА СТУДІЯ

При театрі «Розвага» (Н. Ульм) працює театральна студія табору, що складається з фахівців, аматорів та студійців. Студія нараховує 72 сталих працівників, що працюють в таких підсекціях: драматична, хорова, балетна, оркестрова та декоративна.

Студія тепер працює над таким репертуаром: «Назар Стодоля»,

«Мина Мазайло», «Коза — Дереза» (для дітей), «Лісова Пісня», «Мартин Боруля», «Гуцульське Кохання», «На громадській роботі», «Святання» (Гоголя).

Театральна студія виїздила на гастролі до табору в Ульмі. Постановлено п'єсу «Назар Стодоля». Вистава пройшла успішно.

Забуті могили

По теренах Німеччини й Австрії є тисячі могил українців, наших братів і сестер, що полягли жертвами цієї війни на чужині. Церковна громада в Новому Ульмі організує Великодними Святами розшуки по всіх цвинтарях, особливо заводських і фабричних, цих забутих і невідомих могил. Громада збирає відомості про місця похованих на терені Ульмівського краю.

На цвинтарі в Новому Ульмі віднайдено 23 могили українців. На зібранні мешканцями табору кошти буде встановлено на цих могилах пам'ятник.

Посвята пам'ятника і заупокійна відправа відбудуться на Проводи.

Церковна громада закликає українське громадянство організувати такі розшуки і по інших теренах Німеччини та сповнити християнський обов'язок перед нашими братами і сестрами.

ОБ'ЄДНАНИЙ ФРОНТ РЕДАКТОРІВ

7 квітня ц. р. в Регенсбурзі відбулася конференція головних редакторів газет, які виходять друком. Метою цього є дальше переведення в життя ухвал I-го з'їзду журналістів, що відбувся в березні місяці в Швайнфурті.

Конференція головних редакторів створила центральну організацію: «Союз Української Демократичної Преси», що є важливою подією не лише в історії нашої преси, але і для української справи взагалі.

Об'єднаний фронт наших редакторів ухвалив: поставити на належній висоті друковане слово та стати в обороні української справи, рішуче й безжалісно боротися з всякими деструктивними чинниками та викривати їх шкідливу роботу.

ПОВІДОМЛЕННЯ

25. і 26. квітня ц. р. відбудуться в таборі Карлсфельд (б. Мюнхена)

З'їзд і УСТАНОВЧІ ЗБОРИ ОБЕДНАННЯ

УКРАЇНСЬКИХ МУЗИК

В програмі З'їзду доповіді на теми: 1. Завдання О. У. М. 2. Організація і статут О. У. М. 3. Наше музичне життя на еміграції.

З приводу З'їзду відбудеться

КОНЦЕРТ

та перегляд нових творів. Початок З'їзду в четвер 25. 4. о г. 14-й. До участі в З'їзді запрошуємо всіх українських професійних музик. ІНІЦІАТИВНИЙ ГУРТОК О. У. М.

Видає Спілка Українських Письменників та Журналістів в Ульмі.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: «Ukrainiski Wisti», Neu Ulm, Reinhardt Kaserne.

Permitted by authority of Military Government.

U П. 2000 16. 4. 46. R. Abt. Neu Ulm